

Helse- og omsorgsdepartementet

Saksbehandler: Jo Cranner
Vår ref.: 1372079

Vår dato: 12.04.2024
Deres ref.: 24/577-

Høringssvar – rapport fra ekspertgruppen Perspektiv i prioriteringer

Norsk Sykepleierforbund (NSF) takker for muligheten til å gi innspill til denne rapporten.

Det er bra at det har vært en egen ekspertgruppe som har hatt perspektiv i prioriteringer som eget mandat. Rapporten har noen viktige drøftinger, blant annet av forholdet mellom «ønske om helse og velferd mot ønske om fordeling og likebehandling», og forholdet mellom bedre helse for de fleste og fokuset på alvorlighetskriteriet. Dette er refleksjoner som bør inn i en helhetlig vurdering som grunnlag for prioritering av tjenester.

Vi har noen kommentarer til grunnlaget for noen av anbefalingene fra ekspertgruppen. Vi er usikre på hva som konkret ligger i definisjonen av primæranalyser, og hva som skiller disse fra sekundæranalyser. Vi er også usikre på hvem som skal beslutte om/når det er relevant å iverksette sekundæranalyser.

Når rapporten henviser til et «rent helsetjenesteperspektiv», forstår vi det slik at prioriteringskriteriene skal vurderes innenfor rammene til helse- og omsorgstjenesten; det vil si at avsetting av ressurser til et tiltak, en metode eller en medisin må få gevinster innenfor helsetjenesten. NSF tror ikke et slikt rent helsetjenesteperspektiv vil kunne dekke de behovene vi har for å se på prioriteringer i fremtidens helse- og omsorgstjenester. For det første vil dette utelukke tverrsektorielle gevinster, tilknyttet for eksempel trykkesystemet. Så ser vi at dette vil kunne løse gjennom sekundæranalyser. Vi er dog bekymret for at en slik forutsetning om aktive sekundæranalyser blir vanskelig å implementere i praksis, slik at en inkludering av samfunnsperspektivet som prioriteringsgrunnlag heller blir ignorert.

For det andre er vi bekymret for et manglende fokus på helsetjenestens del i samfunnstannhullet. Utviklingen i Helse Nord viser at mangelen på helsepersonell har enorm betydning for både forsvars- og sikkerhetspolitikk, for næringspolitikk og for distriktsutvikling. Og mindre ressurser til bemanning av helse- og omsorgstjenestene vil garantert ha likestillingspolitiske konsekvenser. NSF mener det er avgjørende at vi evner å se helsetjenester og samfunnsutvikling i sammenheng. Vi frykter at kravet til en gjennomføring av en sekundæranalyse vil kunne gjøre slike helhetlige vurderinger vanskeligere.

Vi mener dessuten at et sentralt moment, enten i et «rent helsetjenesteperspektiv» eller et videre samfunnsperspektiv, er en langt sterkere prioritering av forebyggende og helsefremmende arbeid. Dette er ikke nødvendigvis arbeid som trenger gjennomføres innenfor rammen av helse- og omsorgstjenestene – men det er likevel avgjørende å få poengtert de helsemessige gevinstene av godt forebyggende og helsefremmende arbeid. Slik vi ser det, er det offentliges involvering i forebygging i stor grad sentrert rundt sekundær- og tertiærforebygging, der pasienten allerede er mottaker av offentlige tjenester. Vi tror økt satsing på primærforebygging ville bidratt til å redusere fremtidens

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 994 02 409
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 06.04.2024

ressursbehov i tjenestene dramatisk. Men da må også helse- og omsorgstjenestene se sin rolle i det helsefremmende arbeidet, på alle nivåer. Det vil også være hensiktsmessig å legge nasjonale føringer på kommunene spesifikt på dette området, siden mye av det praktiske folkehelsearbeidet foregår i regi av dem. Vi ser frem til den kommende nasjonale prioriteringsveilederen for kommunene, og håper satsing på folkehelse også blir et tema i denne.

Vi mener ekspertgruppens rapport burde hatt et langt tydeligere fokus på prioritering av *investeringer* – enten det er innen bygg, utstyr, teknologi eller personell/kompetanse. Rapporten ser altfor lite på dette, etter vår mening. Analyseselskapet Menon tok i 2023 opp det store etterslepet på 110 milliarder kroner innenfor spesialisthelsetjenesten. En annen Menonrapport, bestilt av Legeforeningen og NSF i 2017, viser at andelen av de økonomiske midlene som går til investeringer i spesialisthelsetjenesten faller.

NSF er glade for at Helse- og omsorgsdepartementet har hatt et eget løp på helseteknologi som en del av prioriteringsarbeidet. Det forutsetter vi at også blir en del av en helhetlig prioriteringsdiskurs. Vi støtter regjeringens arbeid med å bidra til digitalisering i kommunene gjennom Helseteknologiordningen, men mener 150 millioner, hvorav det aller meste allerede er bundet opp i konkrete nettverk og prosjekter, er altfor lite. For å møte pukkelkostnadene tilknyttet digitaliseringen, er vi nødt til å sette av langt større beløp til en skikkelig opprustning, både i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og i spesialisthelsetjenesten. Vi mener ekspertgruppens anbefalinger burde vært langt mer offensive på dette området. Enten de mener dette hører inn under helsetjenesteperspektivet eller i et samfunnsperspektiv.

En for snever tilnærming til prioriteringsperspektiver innenfor helse og omsorg ville kunne få betydelige negative samfunnsmessige konsekvenser. Helsetjenesten er avhengig av befolkningens tillit. På klinisk nivå vil manglende tillit mellom personell og pasient kunne redusere kvaliteten i tjenestene, noe utvalgsleder også har poengtert i foredrag. Et større avvik mellom forventningene til tjenester i befolkningen og de politisk definerte rammene vil kunne bidra til økte privatfinansierte tjenester. Vi har sett en tydelig vekst i private helseforsikringer de siste 20 årene. Det skapes et marked for privatfinansierte helsetjenester av at prioriteringene av offentlige tjenester ikke evner å møte befolkningens forventninger. Midt i bemanningskrisen i Helse Nord, opprettes det et stort privat sykehus i Tromsø, som de regner med å få tilstrekkelig personellressurser til.

Ekspertgruppens mandat er å forholde seg til helsetjenestens foreliggende rammer – altså se på prioriteringer *i* helse- og omsorgstjenesten. NSF mener det er behov for å se utover et slikt snevert perspektiv. Vi mener HOD i det videre arbeidet med kommende prioriteringsmelding må ta noen overordnede samfunnspolitiske vurderinger, og også vurdere økt prioritering *av* helse- og omsorgstjenesten, for å møte befolkningens forventninger. Alternativet frykter vi kan bli økte forskjeller, der tykkelsen på lommeboka avgjør tjenestekvaliteten.

Med vennlig hilsen

Lill Sverresdatter Larsen
Forbundsleder

Bente Lüdemann
Fagsjef

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22   Telefon: 994 02 409
Postboks 456   Telefaks: 22 04 32 40
0104 Oslo   E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgiro: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506
MVA

Faktura adresse: sykepleierforbundet@invoicedrop.com

Godkjent av forbundsleder, 06.04.2024